

16. FLIPPO? WELKE FLIPPO?

Aanwijzend voornaamwoord

Doel	de leerlingen gebruiken het gepaste aanwijzend voornaamwoord; ze ontdekken het verschil in gebruik tussen <i>deze/die</i> - <i>dit/dat</i> resp. <i>deze/dit</i> - <i>die/dat</i> .
-------------	---

Vaardigheden	spreken - luisteren - lezen - (schrijven)
---------------------	---

Stap 1

In deze stap gaat het erom wat voor woorden *deze*, *die*, *dit*, *dat* zijn, wanneer men aanwijzende voornaamwoorden gebruikt, wanneer precies *dit*, *deze*, *dat* en *die* worden gebruikt en welke voordelen het heeft een aanwijzend voornaamwoord te gebruiken.

Aanbodfase

Een situatie. Vooraan in de klas liggen een aantal flippo's die samen een *mijnenveld* vormen. Een leerling staat er midden in. Hij zit *gevangen* in het mijnenveld. Er zijn echte mijnen bij, maar ook *dummy's*. Om uit zijn gevangenis te geraken, moet de leerling een aantal mijnen uitgraven (flippo's oprapen) en zich zo naar buiten werken. Daarvoor krijgt hij aanwijzingen van twee andere leerlingen die om beurten iets mogen zeggen. De een is een *handlanger*, de ander is echter een bedrieger. Dat is vooraf in de klas afgesproken, zonder dat de *gevangene* het kon horen. Welke en hoeveel flippo's hij moet oprapen en eventueel in welke volgorde is ook vooraf afgesproken. De *gevangene* weet echter niet wie de waarheid spreekt.

Na elke aanwijzing mag de leerling één flippo oprapen. Hij mag ook een beurt overslaan en geen flippo oprapen. Als hij echter de verkeerde flippo opraapt, trapt hij op een mijn (de klas kan b.v. boem! roepen) en is het uit. Dan mag een andere leerling het proberen. De *gevangene* mag enkel wijzen en om verduidelijking vragen met *deze* of *die*? De *aangevers*, die aan beide lengtezijden van het veld staan, mogen enkel aanwijzen en zich uitdrukken met *deze* en *die*. Als de *gevangen* leerling geluk heeft, komt hij er tijdig achter wie de waarheid spreekt en hem de juiste weg wijst.

Vervang de flippo's door schriften, pennen, boeken (er wordt dan met *die/dat* gespeeld) of maak een combinatie van beide. Het aangeven wordt dan wel iets moeilijker.

Zoekfase

1. Let erop dat de leerlingen uitsluitend aanwijzende voornaamwoorden gebruiken.

De *gevangene* zal vermoedelijk vaak *deze* gebruiken, omdat hij zich dicht bij de flippo's bevindt.

De begeleiders zullen veeleer *die* gebruiken. Als de leerlingen niet tot deze vaststelling komen,

kunt u het spel opnieuw laten spelen en af en toe onderbreken met de vraag: 'Waarom gebruik jij *deze* en niet *die* of *dat* of *dit*?' U kunt hier verder op ingaan als de flippo's worden vervangen door voorwerpen met een ander genus, zoals boeken. Het is niet de bedoeling onmiddellijk tot het juiste besluit te komen. De leerlingen, die hier minder vlot in zijn, moeten natuurlijk ook hun kans krijgen. U kunt de leerlingen dezelfde opdracht (Stap 1) laten uitvoeren zonder dat ze

aanwijzende voornaamwoorden mogen gebruiken. Het voordeel van het gebruik van aanwijzende voornaamwoorden wordt dan wellicht erg duidelijk.

Het accent ligt ook op het functionele van aanwijzende voornaamwoorden, niet enkel op de grammaticale functie.

Samengevat

Lesonderwerp

Nu vullen de leerlingen in de voorziene ruimte het lesonderwerp in.

Oefening

Deze oefening is zowat een round-up van alle voornaamwoorden. Individueel of per twee op te lossen. De idee is een tekst leesbaarder te maken door herhalingen te vervangen door het gepaste voornaamwoord. Zo wordt het de leerlingen ook duidelijk waar die voornaamwoorden goed voor zijn. De oefening vergt voldoende taalvaardigheid en aandacht voor de vorm.